

PEVEC

GLASILO PEVSKE ZVEZE

UREDNIŠTVO: FLORIJANSKA
ULICA 18 - UPRAVNIŠTVO:
MIKLOŠICEVA CESTA ŠTEV. 7
IZHAJA KOT MESECNIK V
DVOJNIH STEVILKAH IN
VELJA ZA CELO LETO Z
GLASBENO PRILOGO VRED
30 DIN, ZA ITALIJO 18 LIR,
ZA AVSTRIJO PETŠILINGOV,
ZA AMERIKO EN DOLAR

1928

JULIJ—AVGUST
ŠT. 7—8 * LETO VIII

JERNEJ LOŽAR

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 20

Prečastiti duhovščini in bogoslovcem priporočam vsakovrstne vratnike, pralne in celulozne, šmisete in druge potrebščine. — Specialni salon za izdelavo talarjev in promenadnih oblek. Dobavljam tudi na obroke! Na željo pomerjam tudi na domu!

Vedno v zalogi angleško in češko sukno!

Konkurenčne cene! Točna postrežba!

Vsebina: Dr. A. Dolinar: Ob stoletnici Schubertove smrti — Franc Pirc C. M., Groblje: Pevci in godci na Madagaskarju — Franc Kramar: Kakšne pesmi z napevi sem zapisal med slovenskim narodom? — Naši pevski tečaji — Vestnik Pevske Zveze — Iz glasbenih listov — Razne vesti — Slika — Priloga: Dr. B. Širola: Četiri sitne popijevke za ženski zbor (Priča, Poskočnica); E. Adamič: Kralj Matjaž (moški zbor)

SALDA · KONTE · ŠTRACE · JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE · MAPE · ODJEMALNE
KNJIŽICE · RISALNE BLOKE ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6, II. NADSTROPJE

Dr. A. Dolinar:

Ob stoletnici Schubertove smrti.

(Konec)

Pomen in vloga instrumentalne spremljave sta tekom časa vidno rastla. Spočetka je bil njen pomen nuditi glasu le harmonsko oporo, jasno je, da je v takih okoliščinah spremljava nujno rastla iz vokalnega območja. Pri tem pa ni dolgo ostalo; njena naloga je segla kmalu dalje. Ona je postala polagoma nosilka vsebinskega izraza v zvezi in odvisnosti nasproti vokalnemu delu. Ta udeležitev se je omejevala najprej le bolj na zunanje okoliščine: spremljava naj v tonih naslika splošno ozadje onega glavnega položaja, ki ga pesem zahteva. Ni pa ostalo zgolj pri tem zunanjem slikanju in risanju: instrumentalna spremljava je postala nosilka vsebinskega jedra, tako, da je bila celotna vsebina podčrtana od dveh strani: od vokalne in instrumentalne. Tukaj vmes se suče medsebojni odnos med solo-glasom in spremljavo. Spremljava je ali glasu podrejena, nadrejena, ali pa enakopravna.

V Schubertovih pesmih se nam različice tega medsebojnega sodelovanja kar najbolj jasno očitujejo.

V glavnem razločujemo dva načina, kakor se navadno strofična pesem komponira: Ali je vsem kiticam postavljena ista melodija, ali pa je pesem kar celotno vglasbena — kjer ima vsaka kitica svojo melodijo. Prvi način je lasten zlasti narodni pesmi, potem ponarodelim in preprostejšim umetnim besedilom. Nekakšna modifikacija prvega tipa obstoji v tem, da obstoji v glavnem ista melodija v vseh kiticah, vendar se pa z ozirom na značaj posameznih kitic izvrše gotove spremembe v posameznih kiticah in to zlasti v harmonskem pogledu, kot pač besedilo zahteva.

Razumljivo je, da je celotno komponirana pesem bogatejša v svojih harmonskih postopih, instrumentalna spremljava je bolj samostojna, glasbeno slikanje je živahnejše, vsi kontrasti so ostreje podčrtani in temu primerno je tudi oblikovna kompliciranost razsežnejša.

Vsi trije načini tvorijo podlago Schubertovemu stvarjanju; posebno negovan in takorekoč do dovršenosti izpeljan je pri njem zlasti drugi način. Tretji odgovarja zlasti novodobnemu čustvovanju in je bil zato pri vseh skladateljih od H. Wolfa dalje najbolj priljubljen.

Vsak ustvarjajoči umetnik je svet zase. Njegovo delovanje ravno v trenutku umetniškega ustvarjanja čim najbolj točno zasledovati in potem rezultate tega skrivnega zasledovanja kar najbolj legendarno opisati in razširiti — to so življenjepisci delali ob vseh časih in pri vseh pomembnejših ustvarjajočih umetnikih. Iz teh podatkov poteka tudi eden izmed virov, iz katerih rezultira ono — kar imenujemo »karakterologijo« dotičnega umetnika.

Glede Schuberta se nam v tem oziru marsikdaj ni natakalo čisto vino. Povdarjala se je zmiraj njegova lahkoživost, brez prave resnosti, čigar dela trpe na pomanjkanju zrele samo-kritike. — Zdi se, da so take sodbe preostre.

Množica njegovih del — nad 600 pesmi — kaže izredno plodovitost, obenem tudi lahkoto in gibčnost njegovega vstvarjanja, melodije so njemu dobesedno vrele iz domišljije. Njegov prijatelj in pevec njegovih pesmi (Vogl) pripoveduje, da Schubert marsikdaj svojih lastnih pesmi, — ki jih je on v njegovi navzočnosti pel — ni poznal čigave so. Njegovo izredno ostro in enako nežno občutje je z neko stalno gotovostjo zadelo zmiraj pravo razpoloženje in našlo za njega tudi pravi glasbeni izraz. Vse to je dalo povod, da je nastalo okrog nastanka njegovih pesmi mnogo »pripovedk«, ki preprežajo njegov življenski tek. Njegove pesmi kažejo vesel in živahen temperament, ki se pa rad vda temni melanholiji in otožnosti.

Kritičnosti z ozirom na njegova dela in estetske sodbe mu pa ne moremo na noben način odrekati. V tem nas zadržuje v pesmih, ki so bile ponovno predelane. Izmed vseh pesmi, jih je nad 200, ki so bile po 1 krat in nekatere tudi do 5 krat predelane — bodisi delno, bodisi tudi docela preoblikovane. Obširno razpravo o vseh teh predelavah je spisal (kot doktorsko disertacijo) dr. H. Holländer pod naslovom: Die wiederholten Kompositionen eines und desselben Liedtextes durch Franz Schubert.

Kaj pa pomeni Schubert svojemu narodu bo pa pokazal 10. n e m š k i p e v s k i f e s t i v a l, ki se bo vršil docela v znamenju njegove proslave.

Franc Pirc C. M., Groblje:

Pevci in godci na Madagaskarju.

(Dalje)

II. Organizacija teh združenj.

Kdor je vsaj nekaj slišal o Madagaskarju, ve da je Madegas zelo nardarjen za petje. Poje rad in tudi petje rad poslušaja. Petje je za njega najlepše razvedrilo, samo to mu umiri dušo in mu de dobro.

Nikdar se ne bo obotavljal žrtvovati tudi precejšnje vsote, če si le more s tem pripraviti veselje, poslušati lepo petje ali godbo. Največja blaženost je za njega, če se mu duša kar topi ob melodijah in zamaknjena ziblje ob zvoku vijoline ali flavte. Zastonj se ne čudimo, da so bili na Madagaskarju vedno pevci, ki so smatrali svojo umetnost kot obrt, ker so imeli zmiraj dosti »delac«.

So družine, ki se pečajo že od pamtiveka samo s petjem. Zelo redko, prav izjemoma se zgodi, da kdo čuti v sebi poklic postati pevec, če ni rojen v pevski družini. Obratno pa se ravno tako pogosto zgodi, da se sinovi vrnejo k »pevski« obrti svojega očeta, čeravno so jo leta in leta zanemarjali. Tako je bil Franc, o katerem smo govorili, dokaj let katehist, pa ljubezen do vijoline mu še izza otroških let ni ugasnila, vzplapolala je kot ogenj iz pepela in »postal« je pevec. Zdi se človeku, kot bi bilo vse vkup začarano. Seveda »kri ne fali«, pravi Slovenec, to je tudi res. Če so se vsi njegovi dedje in pradedje 400 in še več let nazaj pečali s petjem, kaj hoče ubogi fant drugega, kot da se uda in postane sam pevec. Poganske družine se celo boje, da jih vsi njih dedje prekolnejo, če ne bi nadaljevali očetove obrti; in ta kletev bi bila nepreklicna in bi padla na vse potomce, kar bi takorekoč uničilo slavo, ki si jo je družina stekla tekom stoletij.

Šolanje se preskrbi kar v domači hiši. Nežni prstki fantka se učijo prijemat i za strune pod spretnim vodstvom starega očeta.

Namen teh pevskih družin je raznovrsten. Predvsem je iz teh društev izključeno vse, kar bi le količkaj eikalo na politične razmere in politiko. Članom je prepovedano v pesmih grajati politično upravo, ali jo sploh kaj

omenjati. Dati hočejo samo duška veselju nad muziko in nadaljevati družinsko tradicijo; posebno pa si hočejo s petjem priboriti kakih častnih pravic. Častiželjni pa so; no, kakor naši v Sloveniji, si mislim pri tem.

Iz nekega drugega poročila povzamem: Prikrit namen teh društev, namen, ki ga celo udje eden drugemu glasno ne povedo, čeravno se ga dobro zavedajo, je ta, da s petjem vzdržujejo ponos svojega rodu — kaste. To je stvarni namen skupnih pevskih prireditiv. Računamo s tem, da smo že v poganski deželi. Madegasu je vse na tem, da se sliši in pozna njegovo ime tudi izven njegove vasi. Ni ne bogat, ne nadarjen, če se mu pa vsaj ob gotovih dneh klanjajo, če v zbranih besedah vabijo k pevski prireditvi, mu je višek sreče. Postal je slaven.

III. Katoliško pevsko društvo.

Društvo v Tolohofotsyu stoji v današnji obliki že mnogo let. Sicer pa se njegova pravila radi nestalnih političnih razmer in vsled novih potreb v marsičem spreminjajo, vendar so v bistvu ostala ista. Za vzorec so ji služila pravila društev iz vladarskih dvorcev.

Pod vplivom krščanstva je moralo društvo še posebej pregledati, izpremeniti namen društva in določiti njegov delokrog.

V društvo ne more vstopiti vsakdo. Več kot 12 ali 15 udov v društvu sploh ni, izključeni so od vstopa vsi nepoznani, vsi ki povzročajo prepire in zmešnjave in čeravno društvena pravila ne zahtevajo od svojih udov praktičnega krščanstva, vendar mora vsak, kdor hoče ostati v društvu, paziti na нравno dostojnost in resnost v vsem svojem dejanju. Društvo pa kot tako povsodi pokaže, da je krščansko. Niti sence kaknega prestopka proti morali se mu ne more očitati. Ženske na splošno nimajo pristopa v taka društva, razen dveh, ki morajo pri petju sodelovati. Plešejo sami moški, nikdar ženske; te se udeleže plesa le v toliko, da z rokami glasno ploskajo in s tem oznanjajo hitrejši ali počasnejši »tempo« plesa.

Ko vstopi v društvo nov član, se zahteva od njega prisega, da se bo ravnal po pravilih, ki jih vsi priznavajo. Ta prisega veže ude v toliko, da ne morejo zapustiti društva kadar bi hoteli, ampak vztrajati morajo, dokler jih veže. Če bi kdo hotel kljub temu izstopiti in ne več sodelovati, bi imel pričakovati, da ga drugi tožijo pri sodišču kot kršitelja pogodbe, če ne plača gotove vsote, ki jo udje med seboj bolj po prijateljsko določijo.

Pesmi in sploh vse »note« so last društva. Vsako večje ali važnejše izposojevanje mora biti potrjeno v zboru vseh članov, drugače je izposojevalec tožen pri sodišču. Različna društva so medseboj neodvisna. Konkurenca niso stavljene nobene meje; društvo si izbere kraj za prireditve kjer si hoče. Ravnotako ni nobene določbe glede časa prireditve.

Kje pa tu ljudje dobivajo pesmi?, se vprašujemo. In zares, vprašanje je prav na mestu, kajti za različne prilike, za vsakovrstna praznovanja, se mora program izpremeniti.

Predmet nekaterim pesmim da že kraj sam: domišljija madegaškega pevovodje se ne ustraši tako hitro, če je treba setaviti nov program, tembolj ker navadna madegaška pesem ni nič drugega, kakor opevanje narave na različne načine: slika sledi sliki, vtis vtisu, navaja primerne prispodobe, čustvo se vrsti za čustvom, vse brez prave logične zveze. Večja pevška dela in igrokazi pridejo največ iz Imerine in predvsem iz Ambobimboy-a, dva kraja, ki se morata imenovati prava domovina pevcev in pesmi, domačih in tujih, priseljenih umetnikov. S tem sem pa tudi že povedal, da imajo tudi na Madagaskarju pesmi zložene po našem pojmovanju. Domače pesmi

tečejo namreč v nekem enakomernem ritmu, brez takta, brez agogike in drugih naših umetnih sredstev, ki dajo pesmi šele življenje in zanos. Madegaška pesem pa je bolj ali manj pojoče pripovedovanje.

Pevovodja torej, ki hoče imeti novih pesmi, se obrne kar k viru, na prejšnjo imenovano kraja. Od tu jih dobi v obilici. Pa take, kot pridejo, še niso za uporabo. Je mnogo poganske primesi v njih. Morajo se torej šele izčistiti. Pri prvi izbiri zavržejo vse, kar je nemoralnega. Potem se pa pevci, ki imajo glavno besedo zberejo v poseben zbor, kjer se pesmi ali priznajo kot dobre, ali izčistijo in v katoliškem smislu preurede ali odklonijo.

Predmet spevov in recitativov je zelo različen: zgodbe sv. pisma, evangeljske prilike, življenje našega Gospoda; predstavljajo se v kratkih igrah dolžnosti staršev in otrok, semtertja pride na vrsto kratka idila, ki ima pa na koncu zmiraj resen opomin, tako da se nad programom ne spotikajo madegaške mladenke, ki jih imajo zelo v čislih. Petje spremljajo samo godala in boben. Flavta in piščali pridejo na vrsto šele v prosti zabavi.

Iz navedenega spoznamo, da so pravila pri resnih pevskih društvih, ravnaje se po nravnem pravu, po celem svetu enaka. Naša pevska društva naj se od navedenih naučijo vztrajnosti in zavednosti ter požrtvovalnosti napram društvu in tovarišem.

Franc Kramar:

Kakšne pesmi z napevi sem zapisal med slovenskim narodom?

»Glasbena Matica« v Ljubljani hrani v rokopisu sledeče od mene zapisane slovenske narodne pesmi z napevi, katere sem v letih 1908—1914 zapisal med slovenskim ljudstvom po naročilu bivšega avstrijskega c. kr. naučnega ministrstva, oz. »Odbora za nabiranje slovenskih narodnih pesmi«. Zaznam teh pesmi se bo izvršil po Štrekljevem načinu, t. j. da bom zaznamoval samo začetne verze od vsake pesmi, semtertje tudi naslov od pesmi in razni pripisi, kateri se mi bodo zdeli potrebni; tako n. pr. pri mrliških »slovesih« ali nekrologih po umrlih pripisati ime, stan in morda kraj umrlega itd. Zaznamek teh pesmi je zato zanimiv, da vidimo, kakšne in katere stare slov. narodne pesmi z njihovimi napevi so se vsaj v rokopisih še ohranile oz. ohranili. Kdaj izidejo te slovenske narodne pesmi v celoti z napevi, o tem se seveda še nič ne ve. Bo pač že enkrat prišel tisti čas, da se bodo na tistem merodajnem mestu kaj zganili, v katerega delokrog spadajo naše slovenske narodne pesmi in njihovi napevi.

I. NABOŽNE (NECERKVENE) PESMI.

a) Sveti rožni venci. (Se pojo pri mrličih.)

Veseli del.

1. Marija je vesela bila, * K' je Jezusa spočela. (Tomišelj pri Igu.)
2. Marijo počastimo vsi, * K' je iam rodila Jezusa. (Iz Pec na Dolenjskem.)
3. Marija, Ti presveta si, * Ker si spočela Jezusa. (Iška Vas pri Igu.)

Zalostni del.

1. Jezus je kervavi pot potiv. (Sarsko nad Igom.)
2. Jezus je za nas krvav pot potiv. (Javorje, Bohinj.)
3. Zahvalen nej lub' Jezus bo, * K' za nas je krvav pot potiv. (Štrahomer.)
4. Oh preluba Mat' * Kol'k' s' mogla prestat, * K' si b'la... (Pijava Gorica.)
5. Ta je tisti vel'ki teden, * Ker ga grešnik nisem vreden. (Vinje na Gor.)
6. Žalostn je viel'ki kejd'n, * K' ga grešnik nejsm vrejdn. (Matena pri Igu.)
7. Jezus ves kervav * Pred Marijo stav, * Žalostn slavú jemav. (Matena.)
8. Ko boš hodu po potu, * Se zmisli na tu: * De je Jezus zavol' tebe... (Matena.)
9. Lepa roža, Mati Božja, * Marija sedem žalosti. (Matena pri Igu.)
10. Tri rožce so zbrane, * Za verne kristjane. (Matena.)
11. O duša, vstani gôri, * Greva na božjo pot. (Tomišelj, Vinje, Bohinj, Šutna itd.)
12. Vstani gori, grešna duša, * Te popeljem v sveti rej. (Ižanska.)
13. Predovga je rajža, * Pretemna je nuč, * Marija nam bo vžgala... (Matena.)
14. Jezus je rejs vsmilen biv, * O Marija! * K' je za nas krvavi pot potiv * O Marija! (Matena.)

15. »Lubi Jezus, lub' muj Sin, * Kot si hodu, kej si biv?« (Iška Loka.)
16. Vstan' kršanska duša, gōri, * Gor v nebasa te pelam! (Gorenji Ig pri Krimu.)
17. Le bal, le bal duša z menoj itd. (Dolenjska.)
18. Prva žalost Marija imejla. (Dolenjska.)
19. O Marija, krancel zlat. (Dolenjska.)
20. Kervavi Jezus je pred Marijo stav. (Bohinj.)
21. Mor' mo Jezusa lubiti. (Gozd nad Kamnikom.)
22. (Zoper hudo uro): Šmarni oblak, šmarni oblak, * O bod' ponižen in krotak, * Kokar je lubi Jezus biv, * K' za nas je krvav pot potiv. (Matena pri Igu.)

Častitljivi del.

O Marija, zlata roža, * polna vse ponižnosti, * Jezusa veselo gleda, * K' je častit od smerti vstov. (Tomišelj pri Igu.)

Op. — Zapisal sem tudi več varijant od teh rožnih vencev, posebno od žalostnega dela.

b) Razne pobožne pesmi za ob raznih prilikah.

1. Ena ptička mi poje, * Po luftu leti. (Ig, Iška Loka.)
2. Marija po polju oj rajžala je, * Srečala je dve deklici. (Matena.)
3. Ena ptička priletela * Z dežele Štajerske. (Tomišelj pri Igu.)
4. Leži, leži ravnó poljé, * Po ravnem pol' so rož'ce tri. (Tomišelj.)
5. Oj leži, le leži to ravno poljé, * To ravno poljé, saj je Jezusovo. (Matena.)
6. (Veliki Šmaren): Petelinček lepo poje, * Od veselja nebeškega. (Matena.)
7. (Marija in brodnar): Marija pride čez goré, * Oj s tē prežalostne goré. (Matena.)
8. (Marija in brodnar): Marija se od nas ravna, * Iz te dežele Vogerske. (Vinje.)
9. Mak 'ma krona, ta je lep, * Kdur ga hvali, ta je slep. (Matena.)
10. Srečna je fara in Vidovski krej, * Sam Jezus Marija prebivata v njej. (Dolenjska.)
11. Petelinčki lépo pojejo, * Ker se bel'ga dneva veselē. (Matena.)
12. Sončice presvitlú, * Svejti nam prelepú. (Tomišelj pri Igu.)
13. O moj Jezus, o kod si hodu, * Kod si hodu, kej si biv? (Matena pri Igu.)
14. Kakšne šolne si pa ti imu * Takrat, k' s' ženin biv? (Ihan na Gor.)
15. (Hagada): Prjatu, jest vprašam te! * »Prjatu, kaj vprašaš me?« (Matena.)
16. (Razdavanje pisanek): Kaj č'mo duhovnom podalati? * Zlati kelih jim ... (Iška Loka.)
17. Mežnar zjutrej zgudaj vstaja, * Jutranjico gre zvonit. (Vrbljenje, Šutna.)
18. Prejden se bom na pot podav, * Kōga s' bom za tovarša zbrav? (Tomišelj.)
19. Jezus po vrtu hodi, * Kot bi en gošnar biv. (Iška Loka.)
20. Nej bo zjutrej al' zvečer, * Al' glih o polnoči. (Matena pri Igu.)
21. (Ko Marijo prenašajo): Marijo smo vzeli, * Jo nesli veselí. (Iška Loka.)
22. (Ko Marijo prenašajo): Veselite se ljudje, * Sveti Jožef v mesto gre. (Matena.)
23. (Ko Marijo prenašajo): Svet' Jožef išče jerperge * Za Marijo čisto D'vico. (Pijava Gorica.)
24. Stoji mi cesta vglajena, * V Ižansko vas navajena. (Iz Iga.)
25. Parva je urca te noči, * Gor svet' nebu adpart stoji, (Matena.)
26. Leži, leži hribček strman, * Tam gor je 'na lepa ravan. (Iz Iga.)
27. Moli Boga iz dna srcá, * Povsod, u cerkvi in domá! (Iz Iga.)
28. Marija je po polju šla, * Je drobne rož'ce brala. (Pijava Gorica.)
29. Al' si kaj videla * Ti moj'ga Jezusa? (Kremenica.)
30. Prva urca nam očita * Za zveličanje skrbet. (Pijava Gorica.)
31. Bom šla v pušavo zidano. (Pijava Gorica.)
32. Marija zible Sineka, * Na sredi Rima svetega. (Iz Iga.)
33. (Marijin pogreb): Ene sajne sem sejnala, * De Marija je umrla. (Iška Loka.)
34. Marija gre na božjo pot, * Na božjo pot v Jeruzalem. (Dolenjska.)
35. Tam stoji ena kapelica, * Notri pa mol' ena deklica. (Pšata pri Ljubljani.)
36. Marija, vahko noč! * Te pros' mo za pomoč. (Ihan na Gorenjskem.)
37. Pejmo, pejmo v Jeruzalem, * Tam se možjé darujejo. (Ihan na Gorenjskem.)
38. Možje so se pa skupej zbral', * De bi Jezusa darval'. (Kleče na Gorenjskem.)
39. (Ure glas): Prve ure glas * Opominja nas: * Zdaj je zveličanski čas. (Lipljene.)
40. Fantje so se vk'p sklenili, * De b'jo Jezusa lubili. (Globodol.)
41. Prva ura te noči itd. (Vina Vas na Dolenjskem.)
42. Ko bi jest vedela * De si ti Jezus moj. (Jurna vas na Dol.)
43. Lejpa Šentpeterska fara in krej, * Kjer Jezus Marija prebivata v njej. (Dolenjska.)
44. Glej o duša, vertec zali. (Dolenjska.)
45. Zgodna danica gōri gre. (Dobrepolje.)
46. O Bog, ker s' vsegamogočen. (Dolenjska.)
47. Po cel'mu mestu vse terdno spi, * Samo pri tišlerju luč gorí. (Dolenjska.)
48. Prelubi, lubi fantič moj, * Ne hod' po noč' okol'! (Pijava Gorica.)
49. Možjé so že takó sklenil', * De bojo Jezusa lubil'. (Kleče na Gor.)
50. Marija z Ogerskega gre, * Za jnó gre žalostno sree. (Ihan.)
51. Jest mam pa vrtec ograjen, * Je povhen rožic nasajen. (Podturen pri Toplica^h.)

Naši pevski tečaji.

Novo mesto. Jurij Kovač, Podgrad, org.; Ferdinand Florjanc, Št. Peter, org.; Gosak Simon, Mirna peč, org.; Maks Kalan, Brusnice, šol. upr.; Hedvika Schweiger, Podgrad, učit.; Ponikvar Alojzij, Podgrad, šol. upr.; Grat Boris, Gabrje, učit.; V. Skebe, Čermošnjice, učitelj; Marija Koželjeva, Jožica Ahačičeva, Josipina Borštnikova, Lina Klemenčičeva, Milena Sušnikova, Ruška Ravhekerjeva, Novo mesto, učiteljice; Srečko Borštnik, Pirnat Viktor, Ivanetič Alojzij, Novo mesto, učitelji. Pirnat Ivan, Novo mesto, šolski nadzornik; Mala Zurc, Brusnice, učiteljica; Štular Francé, Vavta vas, šolski upr.; M. Matko, Novo mesto, šolski upr.; Fran Berden, Anton Lamut, Ljudevit Koželj, Menard V., Novo mesto, učitelji. P. Ferdinand Zajc, Novo mesto pevovodja frančišk. kora; Ludovik Puš, strokovni učitelj na Grmu.

Vestnik Pevske Zveze.

Pevska Zveza ima v zalogi nove štiri cerkvene pesmi za mali orkester na pihala. Instrumentacija je oskrbel višji kapelnik dr. J. Čerin. Pesmi so naslednje:

1. Dr. Fr. Kimovec: V prahu verno tu klečimo,

2. J. Pogačnik: Zbor angelski,

3. St. Premrl: Marija dobrotno nam ohrani dom in rod!

4. P. H. Sattner: Pozdravljena!
Godbe na pihala na to novo serijo ponovno opozarjamo. Naročila sprejema P. Z., Miklošičeva 5.

Prva serija vsebuje naslednje pesmi:

1. P. H. Sattner: V ponižnosti klečimo,

2. St. Premrl: Povsod Boga,

3. Jurkovič: Sv. Ciril in Metod,

4. Fr. Bricelj: Ave Jezus.

Nekaj izvodov je prve serije še na razpolago.

Ljubljansko pevsko okrožje je v nedeljo 10. junija v Št. Vidu nad Ljubljano ponovilo pevski koncert, ki ga je 3. junija proizvajala na Viču. — Nastopili so isti zbori kot na Viču, le »Ljubljano« je nadomestil zbor iz Ježice. Ze radi prostora (dvorana Ljudskega doma) je bilo omogočeno boljše izvajanje kot pri prvem nastopu. Hafnerjev zbor s Preske je lepo pel, motila je le preširoka izgovarjava »e« v altih. V gotovi smeri sta izboljšala svoj nastop štvirski in smartenski zbor, takisto tudi viški. Zbor z Ježice se je odlikoval zlasti po dinamičnih zanimivostih, le škoda, da je zelo trgal besedilo, zlasti v Vodopivčevi »Ves dan«. Vsi zbori so skupaj pod vodstvom prof. Bajuka zapeli Lajovčeve »Pastirčke« in Tomčevo »Majevo«, obe tako točno in jedrnato, da so nam pot iz dvorane kar otežkočili in smo jih ponovno klicali nazaj. — Pred skupnim nastopom je preds. L. Hafner izgovoril lepo besedo o slovenski pesmi. D.

Koncert ljubljanskega pevskega okrožja na Viču. Zelo lep užitek nam je nudil v nedeljo 3. t. m. koncert ljubljanskega pevskega

okrožja o priložnosti 25 letnice kat. prosv. društva na Viču. Šest zborov je med seboj tekmovalo in pokazalo, kako naša pevska organizacija stremi vedno višje. Prvi je nastopil društveni zbor iz Št. Vida z moškima zboroma »Gorski raj« (Novak) in »Lahko noč« (Bricelj) ter Vodopivčevim mešanim zborom »Noč na Adriji«. Gotovo gre na račun neugodnega odra, da je bil zbor pri prvi pesmi še nekoliko nerazpoložen, kar je v drugi pesmi popravil. Nastop cerkvenega in društvenega zbora iz Smartna je bil docela siguren, pevovodja Plevel je pokazal lepe vrline, zbor je discipliniran. Cerkvni zbor je pel Vodopivčevo »Immaculata« in Jerebovo »Mesec«, društveni zbor pa Aljaževo »Občutki« in Foersterjevo »Spak«. Poslednja pesem je bila za zbor nekoliko pretežka, mnogo bolj bi jo bilo treba izklesati. Hafnerjev ženski zbor iz Preske je zapel Foersterjevo »Zalost« in Vodopivčevo »Ptici«. Material je dober, soprani prav ljubki, le več živahnosti je želeli zlasti altistinjam. Pred temi zbori gre vsekakor prvenstvo mešanemu zboru z Viča, ki je pod vodstvom Fr. Kanizija prav dobro zapel Adamičevo »Kresovale tri devojke« in Premrlovo »Polžek«. Vsi našeti zbori se morajo potruditi, da bodo lepše, natančneje in jasneje izgovarjali besedilo, da pridobe na glasovni uglajenosti in spretnosti. Da je zbor »Ljubljano« pod vodstvom dr. Dolinarja najbolje pel, se menda razume. Izvajal je Dolinarjevo »Rodna vasica« in Hochreiterjevo »Pastirica Jericac«. Višek koncerta je bil sijajni nastop združenih zborov, ki jih je vodil prof. Bajuk. — Peli so zelo dobro Foersterjev »Večerni Ave«, Lajovčeve »Pastirčke« in Tomčevo »Majevo«. Škoda, da je bil za vse pevce oder premajhen in strop prenizek, radi tega je vsa prireditev nekoliko izgubila. Treba je pač računati z danimi razmerami. Zeleti je, da bi imeli čim več takih prireditev, ker pri tem medsebojnem tekmovanju pevci in pevovodje prav gotovo mnogo pridobe. D. Doktorič.

Pevski koncert kamniškega okrožja se je 24. junija — povodom 25 letnice prosvetnega društva — vršil v Mekinjah. — Kamniško okrožje ima dane vse predpogoje, da se razvije do čim največje usovršenosti. Razdalja med posameznimi kraji ni velika, društveno življenje je povsod na visoki stopnji, pevski zbori so večinoma v rokah izurjenih zborovodij in okrožni pevovodja Primožič ima volje in inteligence dovolj, da celotnemu okrožju vkleše svojo smer. Nastopilo je pet zborov in pri skupnem nastopu še člani štirih drugih — posamič ne nastopajočih — zborov iz Tunjic, Sel, Mekinj in Homca. Stranjski zbor (pevovodja Turnšek) je v najlepšem razvoju; motila je znatno preširoka izgovarjava »é« (cépec) in želeti bi bilo tupatam večjih dinamičnih vzporov. Mengeški zbor (pevovodja Lipar) je izredno lepo donel v moških glasovih; preveč v ospredje stopajoči sopran je celotno ubranost kazil. Kamniškemu zboru (pevovodja Heybal) je bila Vodopivčeva »Bratje v kolo« prelahka, Juvančev »Pastir« pa preobsežen. Moški zbor v Mekinj (pevovodja Primožič) se je odlikoval z lepo donečimi basi in po zanimivi Primožičevi interpretaciji. (Schwab: Usehli cvet). — Vse nas je presenetil nastop neveljskega zbora (pevovodja Novak). Ubranstvo in gibčnost v izvajanju (zlasti v Kimovčevi: Ti boš pa doma ostala) nas je kar najbolj zadovoljila. — Skoro pri vseh dirigentih nas je motila okolnost, da so v levici držali note, z desno taktirali. Gotovo bi se bil kje v okolici dobil pult, ki bi bil to pozicijo zboljšal. — Skupni nastop (150 pevcev) je bil najsilnejši v Ocvirkovi: Zori rumeno žito in v Foersterjevi: Ave Mariji. Ob zaključku je goste pozdravil okr. predsednik Strgar. D.

Pevsko društvo »Gorjanci« iz Novega mesta je priredilo 8. julija pevski koncert v St. Jerneju na Dolenskem.

Pevski odsek radovlj. prosvetn. društva »Sloga« je v nedeljo 15. julija priredil izlet v Kamnik. Čez 30 pevcev in pevk si je prišlo ogledat lepe mestece. Po kosilu je zbor pod vodstvom g. Fabjana zapel nebroj lepih pesmic.

Pevski zbor »Bralnega društva Gorje« je priredil na kresno nedeljo, dne 24. junija v prosvetnem domu na Boh. Bistrici pevski koncert. Znano je, da je gorjanski zbor med najagilnejšimi v radovljiški dekaniji. Tudi to pot je pokazal svoje vrline. Moški zbor je

izvajal tri skladbe, izmed katerih je »V slovo« najbolj ugajalo. — Presenetil je ženski zbor; nadkriljuje moškega. Dolinarjeva »Mamica« in Klemenčičeva »Slanica« ste bili najboljše točki vsega sporeda. Mešani zbor je odpel 8 skladb različnih skladateljev. Šlo je vse pravilno, vse gladko — le v ff se je zbor vsaj za poročevalca nekoliko premalo razvnel. Vsaka pesem ima svoj višek, kjer naj zbor pokaže svojo moč. Tedaj mora glasovje napolniti dvorano, prevzeti poslušalca in ga potegniti za seboj. Seveda je veliko lažje peti v nabito polni, kot v napol prazni dvorani. Občinstvo je bilo s koncertom povsem zadovoljno. Sklepna pesem »Ne maram« se je zelo posrečila; ugajalo je besedilo, ožarjeno z Emil Adamičevim izrazitim glasbenim koloritom. Koncerti po deželi bi imeli še večjo privlačno silo in obrodili več sadu, ako bi pri vsaki prireditvi nastopil tudi komentator, ki bi poslušalce uyvedel v pesem, pesem prej deklamiral, opozoril na posebnosti v ritmu, nastopu posameznih glasov itd. Kako vse drugače bi se skladba slišala in globlje občutila! Na ta način bi se občinstvo naučilo glasbo pravilno poslušati, uživati in presojevati. Pa tudi zboru bi bilo petje olajšano, saj bi se odmori med posameznimi točkami izpolnili in pevcu bi bili uvedeni v primerno razpoloženje.

A. Golf.

Prireditev P. Z., ki je bila določena za 8. sept. je preložena na 28. oktober. Vsa okrožja prosimo, da na to mislijo in se tudi skrbno na to prireditve pripravljajo. Natančnejši spored je razviden iz okrožnice, ki je bila vsem okrožjem že dostavljena.

Pevski zbor »Prosv. društva« s Trziča je gostoval na Breznici v novem Prosv. domu. Koncert je najlepše uspel. Nekoliko obširnejšega poročila o koncertu je uredništvo zaman iskalo.

Na jubilejnem ljudskem taboru v Zaleu (15. julija t. l.) je nastopilo celjsko pevsko okrožje pod vodstvom g. Al. Mihelčiča. — Nastopili so pri sv. maši s sledečimi točkami: Premrl: Pred Tabo na kolenih, Mav: Kraljica angelska in Mihelčič: Slavospav Kristusu - Kralju. Popoldne pri ljudskem koncertu so pa izvajali skupno združeni zbori: Schwab: Večer na morju, Aljaž: Triglav moj dom, Mihelčič: Polje, kdo bo tebe ljubil, Kimovec: Geslo pevske zveze, P. H. Sattner: Pod trto bivam zdaj in Premrl: V Korotau.

Novе skladbe.

Dr. Božidar Široša: **Poslednja pričest svetoga Jeronima.** Oratorij za basolo, mješoviti zbor in orgulje. Riječ V. Deželica. — Ker o delu samem še natančneje in obširneje spregovorimo, zato zaenkrat skladatelju iskreno čestitamo z željo, da mu dosedanjí uspehi vodijo korak še višje.

A. l. Mav C. M.: **Roži Mariji.** — Petnajst evtelic z naših goríc. Zbirka je lepo dopol-

nilo naše cerkvenoglasbene literature; ona nudi vse znake skladatelja, ki smo jih razbrali z dosedanjih zbirk: priprostost, ljudsko melodiko, ki je pri vsakokratnih vzponih harmonično živeje podčrtana. Zbirka se dobi v vseh naših knjigarnah ter pri misijonarjih pri Sv. Jožefu nad Celjem in pri Srcu Jezusovem v Ljubljani.

Cerkveni Glasbenik št. 3-4 ima sledečo vsebino: Nekaj poglavij iz fiziologije in fonetike (A. Gröbming). V članku je več dobrih slik, ki velezanimivo tvarino bistveno pojasnjujejo in omogočajo razumevanje vsakomur ki bo hotel pazno čitati sestavek. St. Premrl je priobčil seznam Aljaževih skladb. Fr. Ferjančič podaja organistom, oziroma pevovodjem nekaj dobrih naukov. V. Vodopivec je posvetil kratek sestavek Schubertovi stoletnici. Vmes poroča Premrl o anketi za ljudsko cerkv. petje. Za tem je poročilo o občnem zboru Dr. org. za mariborsko škofijo, o koncertih, novih muzikalijah in glasbenih listih. — Št. 5-6. obsega pa tele sestavke: Anketa o cerkveni glasbi (dr. Fr. Mlinar-Cigale). V važnem vprašanju, ki ga je C. gl. s tem načel, bi bilo prav govoriti obširneje in slišati mnenje vseh, ki jim je stvar na srcu. Menim, da je za nas cerkvena glasba vsaj tako važna kot svetna, ker je ta z naroda širokimi množicami tesneje združena in ima tudi važnejšo nalogo. A. Gröbming nadaljuje svojo razpravo iz fiziologije in fonetike — snov, ki je za naše pevce prepotrebna. Pevska Zveza ima isti predmet v načrtu svojih jesenskih pevskih tečajev in izdelanih za predavanje že nad 30 barvanih diapozitivov, ki ves pevski organ jasno in od vseh strani predočujejo. Zbori, ki bi želeli imeti kmalu predavanja za svoje povce, naj se obrnejo čimprej na Pevsko Zvezo. Gržinič pojasnjuje v članku o Gvidu iz Areza njegovo glasbeno teorijo — kratko pa zanimivo poglavje. — Srečko Koporc opozarja na orgelskega virtuozza Wiedermanna, ki propagira s svojimi koncerti novejšo orgelsko literaturo in zbuja smisel za to umetnost. Iv. Mercina razpravlja o vprašanju, ali smejo biti zvonovi piljeni, ali celo z dletom izsekani. V. Steska je priobčil prav zanimivo črtico iz starih »arhivov« o nabiranju nar. pesmi krog leta 1819. Slede razna običajna poročila. — V 7-8. številki je na čelu Adamičev članek o razmerju cerkv. glasbe do svetne, prvi odziv uredništvu za prispevke na dr. Cigaletov članek v 5-6. številki. Gröbming nadaljuje velezanimivo razpravo iz fiziologije in fonetike. To vprašanje je pri nas prvič načeto, bilo je pa potrebno in bo najširšim pevskim krogom prav prišlo. V razpravi mi je posebno všeč, da piše slovensko in uvaja lepe nove besede krepkega slov. izvora (zven, zvočilo, zastavek i. dr.), »izvleček« je pa grd mesto »posnetek«, samo dosleden naj bo in radikalen. Naš jezik je toli gibek in bogat, da moremo vse izraziti po svoje. Dr. Fr. Kimovec navaja nekaj drobnih pa dobrih misli o orglah in zvonovih. Sr. Koporc je napisal zelo kratko poročilo o Halovi novi harmoniji četrttonske teorije. Znani in marljivi Steska se je pa lotil z vso skrupuloznostjo stolnega arhiva in sestavil zaenkrat seznam vseh onih skladb, ki jih je stolnica hranila — in več ali manj pela — pod Gr. Riharjem. Ob koncu

spisa je pridejal prav zanimive kratke življenjepisne črtice o vseh tujih, manj znanih skladateljih. Slede običajna poročila z dopisi, oglasi in vestni. — V glasbenih prilogah je v 3-4. številki Grumova pesem v čast sv. Jožefu, Premrlova »Vnebohod« po besedah: Poznate dom? Jobstova v čast sv. Antona Padovanskemu in sv. Alojziju ter priprosta Mavova v čast Srcu Jezusovemu. V 5.—6. številki je Dolinarjeva pesem »Prečisti in nedolžni«, Premrlova krepka v čast »sv. Vidu«, Mavova »Sv. Alojziju«, Zeleznikova »Sv. Peter in Pavel« in dr. Cigaletova »Sv. Ciril in Metod«. C. Gl. se je tako ugledno razmahnil v literarnem in glasbenem oziru, da našo cerkveno glasbo prav dostojno in vredno zastoja pred svetom, četudi ima dosledno vse pripombe pri skladbah pisane slovenski (* bolj čvrsto — prav čvrsteje!). Naj me nihče ne kamenja, če omenim dobro lastnost, ki se tiče jezika, ker je pačenje lastnega jezika kjerkoli se vrši, barbarizem in narodno zlo.

V 7-8. številki je Mavova pesem na čast sv. Roku — po besedah M. Elizabete — za meš. zbor, v krepki priprosti obliki. Prav taka je njegova naslednja »Vremenska«. Vodopivec je zložil pa dostojen zbor »Kristusu Kralju«. Pesem je lahka, enoglasna, menjajoč se s štiriglasnim zborom, bo zborom zelo prav prišla, zlasti sedaj, ko imamo celo posebni praznik (nedeljo) Kristusa Kralja. Zvenela bo v vsakem, tudi v šibkem zboru prav dobro.

Zbori. 2. številka ima na čelu sliko pevskega zbora Gl. Matice, ki je završila svoj umetniški obhod po češkoslovaških mestih. Slede članki. † Fr. Ser. Vilhar-Kalski, Schwabov: Ipavci in jaz, kratek opis življenja Jos. Brnobiča, kratka zgodovina pevskih zborov (društvo) Gl. M. v Ljubljani, Krakova-Trnova, Hrastnika in gl. društva v Kočevju. Na koncu so običajna glasbena poročila in razna glasbena drobnjad. — Glasb. priloga obsega Mirkovo »Jurjevo« za sopran, alt in klavir, ki bo prav prišla zlasti šolskim zborom, ker je primerna v besedilu in glasbeni koncepciji, povolne snovi pa tudi silno manjka. Brnobič je priobčil dober mešani zbor »Na poljani« in Mirk dve hrv. narodni: »Bogata sam« in »Koloc«, prva ze mešoviti (!), druga za muški zbor (!).

3. številka nosi na čelni strani sliko velike pevske prireditve, ki se je vršila o Veliki noči v Pragi, poročilo o tem je na drugi strani. Osterc omenja kratko dve misli: a) kako pisati sodobne zборе in b) kako jih študirati. Dovolim si pripombo, da naši zbori ves čas že tako študirajo, kakor svetuje on, odkar se kaže v naši pevski umetnosti horizontalna arhitektonika, ker drugače samostojnih glasov ni mogoče študirati. Pripomnim pa zraven še to, da je študiranje v tem smislu ob klavirju nemogoče, teči morajo glasovi sa-

mostojno brez instrumenta in najti pravilno intonacijo vso pot od začetka do konca sami brez instrumenta, potem stvar laže teče in izgine nebroj trdot in se ublaže vse čeri in vsi prepadi »nesoglasja«, ki sicer rušijo in ovirajo gladko petje. Zadnji stavek je treba pisati narobe. Ako bi skladatelj tako pisali, bi se tako tudi študiralo, ker morajo biti skladatelj voditelji. A dejstvo je, da, vsaj izvečine, more prav in dobro pisati za zbor samo oni skladatelj, ki je bil sam pevec, ali je vodil zbor, ali pa se je vsaj učil resno pevske tehnike. Saj velja isto za vse instrumentaliste. — Schwab nadaljuje spis o Ipavcih, za tem običajna poročila. — V prilogi je Adamičev »Jezdec«, ki ga je bil svojčas priobčil za en glas in klavir v N. A., pa ga je Pavčič sedaj priredil za mešani zbor. Pesem bo samo pri izšolanih zborih dobro zvenela v pravilni brzini, nespretnjeji bodo morali peti dosti počasneje. Fr. Medricky je zložil Damjanovičev »Nedelje« za meš. zbor, Železnik pa Miladnijo »Naši Materi« za mešani zbor, bas in orgle. Pesem mi je všeč, gladka melodika je odeta z lepo svežo harmonijo, ki se lepo prilaga prav tam, kjer piše nekakšne »octinato«-kvinte. Železnikove skladbe kažejo svežost, so krepke in imajo precej samoraslosti.

Nova muzika št. 2. Vsebina: Mantuani — Fr. Ser. Vilhar s sliko, Koželj po Steinu — O novi muziki, Osterc — Kratek pregled sodobne češke glasbe, Savin — Kako je nastala opera »Matija Gubec«. Med poročili iz glasbenih listov je uredništvo napisalo nekaj vrstic k »izvajanjem Pevca« o davku, ki naj bi ga plačali pevski zbori skladateljem. Ker nameravam govoriti o tej zadevi v prihodnjem »Pevcu« posebej, preidem danes tisto stvar. Samo toliko na kratko roko zavarujem »Pevca« pred očitkom, da je »Pevec« morda mnenja, naj je skladatelj zadnji v vrsti nagrajencev pri naših koncertih, kar izven iz pripomb v »N. M.« Nasprotno je res. Zapisal sem in ponavljam: »Najprej treba izvojevati...«, da ukine država svoj davek... Teh 10 odstotkov bi neslo lepe svote, če bi jih obrnili v prid našim skladateljem.« Mislim, da imam prav: 1. koncertov ne bomo v »doglednem« času izven dvoran pod milim nebom, torej jih bo treba plačati bržkone vedno, včasih več, včasih manj. Proti temu je boj brezupen. 2. Tiskarne še »dolgo« ne bodo tiskale sporedov in plakatov zastoj, torej boj proti temu nesmiseln, 3. plakaterji ne bodo tako kmalu zastoj plakatirali, torej škoda boja, 4. organizirane jednote: pož. bramba, policija itd., ki računajo itak brezpomembno bagatelo, ne bodo mogle še kmalu opravljati dela zastoj, ker morajo in smejo zahtevati za svoje delo vsaj »režijsko« plačo. »Država« sama pa za svoj davek v resnici nič učinkovitega ne dela, pobere pa razmeroma največ in vse to prisilno in za naprej. Temu občutnemu strošku se namreč zaenkrat ni mogoče ogniti, zato mene ta stvar najbolj boli

in mislim, da nisem v zmoti, če bi želel, da bi te zneske, ki so najizdatnejši, rad obrnil v prid onim, ki sedaj za svoje delo (poučarjam to) navadno niso plačani. Tudi v tem se ne motim, da bi nov imperativen občuten davek na pesmi onemogočil naše koncerte, ki so že itak le v izjemnih slučajih kriti z dohodki, pri čemer pa delajo popolnoma zastoj ob lastnih stroških edini pravi propagatorji pevske umetnosti: naši pevci in pevovodje. Zlasti zadnji očitek moram kar najodločneje zavrniti, kajti naši zbori so vsi s svojimi pevovodji vred diletantski, ki vrše svoje delo brezplačno in so mestni zbori (morda 1 odstotek vseh) s plačanim pevovodjem le izjeme. Če pa naj ubijemo z novim davkom naše društveno petje, potem bodo pa morali naši skladatelji itak zastoj skladati, ker bi novo »breme« res potrljo in zatrljo naše zборе. Zato sem bil, sem in ostanem mnenja, da je treba splošnemu avtorskemu davku napraviti prej mesta v našem stroškovniku, in to z ozirom na zборе, petje in skladatelje same. O tem bom skušal v prihodnji številki staviti stvarne predloge.

Glasb. priloga ima Lajovičev pesem za sopran in klavir: »Begunka pri zibelci«; Grgoševičev šaljiv samospev s klavirjem: Kako sta potovala zajec in lisica in tri Koporčeve skladbe za klavir: Iz dnevnika žalostnega tovariša. V Mali muziki je Pahorjev: Snežec za glas ali zbor s klavirjem, Ocvirkov: Intermezzo za violino in klavir, Šantlov: Bokoko za C-klarinet (ali violino) in klavir ter Tajčevičev priprosto: Uspavanka za en glas in klavir.

Št. 3.: Urednik je zapisal nekaj misli o naši sodobni pevski umetnosti. Zborna pesem išče novih poti, zahteva pa tudi novih izšolanih pevcev, zato se morajo naši zbori učiti in s teoretskim poukom usposobiti za praktično zmožnost. In enem pojasni, zakaj je ta številka povzela v se slov., hrv., srbske in bulgarske pesmi. Slovenske so: Škrjančeva narodna Marija in mlinar, Kogojeva »Vrabci in strašilo« in Osterčeva »Familija«, hrvaški: Odakova »Kovač«, Štolcerjeva (slov. nar.) »Kdo bo tebe troštal?«, srbska: Milojevičeva »Slutnja« in bulgarska: Hristova »Mari mome crnooko...«. Ker sem se svoj čas zarekel, ne morem o tem nič pisati. Opozarjam le na dobro poročilo L. M. Š. (Škrjančeva) v »Jutru« št. 170, 22. julija 1928 in je podpisem. Nestvor Štolcerjeve »Slov. nar.« nima mesta v glasbeni reviji. — Med članki je na prvem mestu Vurnikov o Stravinskem Oedipu, Osterčev o poljski moderni muziki, Hristovov o bulg. sod. glasb. delu, Bersenovov o bulg. nar. glasbi, Lajovičev o eksportu kulture, Osterčev o prvi veliki prireditvi jugoslovanske muzike (!); Za tem običajna poročila.

V Mali muziki je Ravnikov (J.) List v album in Širolovih pet otroških pesmi.

V »Domu in svetu« nadaljuje dr. Št. Vurnik svojo razpravo iz prejšnjih števil.

Dr. Ant. Dolinar:

FESTIVAL ČESKOSLOVAŠKE PEVSKE ZVEZE V PRAGI.

V letošnjih velikonočnih praznikih — 7., 8. in 9. aprila — se je vršil v Pragi festival českoslovaške P. Z., ki je pokazal razvoj, smeri in višino českoslovaške ljudske pevske izobrazbe v tako velikem obsegu kot tega doslej nismo bili vajeni.

Na procelju slavnostne koncertne dvorane, kjer so se vršile vse glasbene slavnosti, je stal okrog grba P. O. Č. (Pěvecká Obec Českoslov.) napis: Zpěvem k Srdeci, Srdecem k Vlasti — in okrog tri letnice: 1868—1918—1928.

Vsa slavnost je obstojala iz obsežnega koncertnega programa, glasbene razstave, spreveda z slovesno poklonitvijo mestu Pragi, slavnostnega zborovanja z osnovanjem »Vseslovaške Pevske Zveze«.

Jedro so tvorile številne koncertne priveditve. Omenjena koncertna dvorana v Průmyslovem paláci za to slavnost temu primeru urejena in razdeljena v tri ladje: Srednja, največja je bila odmerjena poslušalcem, na obeh straneh te srednje ladje pa je tekla še ena ladja, ki je bila določena za pevce in pevke.

I. Koncert (koncert průkopniku)

v soboto 7. aprila zvečer je obsegal ženske, moške in mešane zборе; nastopili so le zbori, ki so češko pesem ponesli že v tujino z večali manjkraatnim gostovanjem. Nastopili so zbori: Moravskih, Praških učiteljic, Moravskih, Praških učiteljev, »Hlabol« s Prage, Plzna, Vinohradov, Českoslovaški zbor »Lumír« z Dunaja, Legionarski zbor iz Bratislave, iz Prage itd.

II. Koncert kantat

se je vršil v nedeljo, 8. aprila ob 15. uri s sodelovanjem članov narodnega gledališča iz Prage in Bratislave pod vodstvom opernega ravnatelja Ostrčila in univerz. prof. dr. Orla (Bratislava).

Med kantatami je bila prva: »Vzkřísení« — od Rudolfa Karel — za soli, mešani zbor in orkester. Besedilo slika pot narodovega vstajenja.

»Svadba Janoška« je bilo naslov drugi kantati. Pisana je za soli, zbor in orkester. Skladatelj Lavoslav Bella, je slovaškega rodu in obenem tudi Nestor sedanjih slovaških skladateljev. Po razmerah prisiljen se je mnogo bavil s cerkveno in svetno glasbo raznih dežel, zato nudijo njegova dela stalno neke vrste mešanico raznih slogov. Skladbo je pelo 6000 pevcev s tako enotnostjo in določnostjo, da si imel vtis, da bi tudi zbor, recimo 40 pevcev ne mogel biti dirigentu bolj poslušen.

III. (Moravski) koncert.

V Smetanovem domu sta nastopila posamezno zbora moravskih učiteljic in učiteljev pod taktirko prof. Feid. Vacha. O tehniški plati njihovega proizvajanja ni, da bi izgubljal besed. Drugi del koncerta je izpolnil zbor »Beseda Brněnska« z izvedbo Janačkove: »Mše Glagolskaje«, Pisana je za soli, mešani zbor, orkester in orgle. Dirigiral je prof. Jaroslav Kvapil.

IV. Koncert pevskih okrožij.

Ponedeljek popoldne je bil določen za posamezna okrožja. Na sporedu posameznih okrožij so bile narodne in umetne pesmi. Med skladatelji so bili zastopani: Vycpalek, Vendler, J. B. Foerster, Ceněk, Jindřich, Klička, Bednař, Novak. Pri teh nastopih smo imeli priliko opazovati, kako visoko je stališče pevske izobrazbe po deželi. Peli so večinoma vsi na pamet. Vsako okrožje je izvedlo dva zbora. Ob tej priliki je nastopil tudi 110 članski mešani zbor Lužiških Srbov: (Zwjazk lužicko serbskich spěwarskich towarstwow), Peli so izključno narodne pesmi, prirejene od B. Krawca in J. Pilka. Priredba teh pesmi je bila povsem priprosta; dur-molov sistem v svojih glavnih stebrih (tonika, dominantna, subdominantna) je bil v najpriprostejši obliki označen.

Koncert slovanskih gostov.

Javljen je bil »Narodni pěvecký zbor ze Sofie«, ki je pa vsled nenadne zadržanosti nastop odpovedal. Hrvaška »Pevska Zveza« je javila udeležbo 5 zborov, došli so samo 3 in sicer: a) Hrv. pjev. zbor »Kuhač« iz Osijeka, b) Obrtničko i radničko pjev. dr. »Sloboda« iz Zagreba, c) Glasbeno društvo »Intelektualaca« iz Zagreba. S Poljske je prispel reprezentančni poljski zbor: »Zjednoczenie Polskich Zwirazków Spiewacych«. Z drugim sporedom je ponovno nastopil že prej omenjeni zbor Lužiških Srbov. Rusi so bili zastopani po visokoškolskem ruskem pevskem zboru »Archangelsku«, Ukrajince je pa zastopal »Akademický ukrajinský pěvecký sbor«. Torej zopet izbran koncert, izbran spored, vreden prav največje pozornosti. — Slovanska duša v pesmi, bi bili mogli nazvati ta koncert.

Vseslovaška Pevska Zveza.

Še bolj je prišla ta skupna slovanska vzajemnost do veljave pri slavnostnem zborovanju v ponedeljek 9. aprila ob 10. dopoldne. Predsednik dr. Jeřábek je otvoril in vodil zborovanje, pozdravil vse slovanske goste in prebral vse resolucije. Zbor so pozdravili zastopniki vseh slovanskih narodov: Rusov, Poljakov, Ukrajincev, Lužiških Srbov, Bolgarov, Srbov, Hrvatov, Slovencev. Slavnostni govor je imel prof. Theurer iz Přibrama, ki je utemeljil predložene resolucije. H koncu

je predsednik dr. Jeřabek sprožil in utemeljil idejo o ustanovitvi »Vselovanske Pevske Zveze«, kar so zastopniki slovanskih pevskih organizacij navduřeno pozdravili. Kot mesto bodočega zborovanja se je ob tej priliki določilo mesto Poznanj. Nato se je vrřil slavnostni banket, prirejen od mesta Prage zastopnikom P. O. Č. in delegatom slovanskih pevskih organizacij.

V sredo, 4. aprila je bila otvorjena razstava, v kateri so razstavila svoje predmete »Zveze« pripadajoča pevška društva in okrožja. Pri tolikih druřtvih se je v teku 60 let nabralo pač mnogo materijala: praporov, znakov posameznih druřtev, diplome, pridobljene ob raznih tekmah, glasbena gesla posameznih druřtev, sporedi, rokopisi vaŹnejřih skladb, načrti godbenih domov itd. Razstava je bila izredno zanimiva in je trajala do 29. aprila.

Vso to slavnost je zaključil pevski nastop řolske mladine v nedeljo 15. aprila ob 15.

A. R.:

MLADINSKI ZBORI.

Ena najboljřih organizacij v Sloveniji je gotovo orlovska organizacija. Res, da »Orla« že sam njegov program sili do razmaha, k življenju. Vendar tej naši organizaciji daje največ upov na srečno bodočnost to, da se je orlovska organizacija zlasti še zadnje leta z vso vnemo zavzela za naraščaj. Vsi orlovski delavci bodo tudi priznali, da le tam »Orel« napreduje, kjer dobiva večinno prirastka iz naraščaja. Enako moremo upati na boljši razmah slovenske pesmi, ako začnemo že z malimi.

Vzrok, da so pri nas mladinski zbori tako maloštevilni, je pač eden ta, da otrok glasu ne obdrži in zato pravi marsikateri: rajši ne začnem prej, dokler nima ustaljenega glasu. Vsi, ki imajo ta pomislek, naj si odgovorijo na vprařanje: Kako se bo dalo več lepih glasov vzgojiti, ali s tem, da pustimo mladino ravno v letih mutiranja po svoje kričati in vpiti, ali, da se njihov glas razvija po navodilu pevovodje?

Drugi pomislek je pa ta, da se je treba z otroci veliko ukvarjati, predno se jih nauči lepega petja in še to petje je komaj dvoglasno, redko troglasno. Na ta vzrok pa odgovarjam z dejstvom, da pevovodja pri otroškem petju veliko več veselja užije kakor pri kateremkoli drugem petju. Zato je pa tudi potrebno več potrpežljivosti.

Kako bi se pri nas upeljali mladinski zbori? Če si učitelj ali katehet, poiři v řoli učenca in učenke, recimo od 11. do 12. leta naprej in začni z rednimi vajami. Da ni takoj v začetku zamere, že prej poizvej, kateri imajo res dobre glasove. Če pa z řolo nimaš dobrih zvez, pa mrašaš potom druřtev (Orel, Prosvetno druřtvo, Marijina druřba, Dekliška zveza, Marijin vrtec itd.) zbrati najmanj 20–30 dečkov ali deklic ali obojih in začneš z rednimi vajami.

Način poučevanja.

Ne bom trdil, da je način poučevanja, kakor bom tu navedel, najboljři, lahko je kateri boljši od spodaj navedenega, vendar moram biti z uspehi zadovoljen.

Z mladinskim zborom, katerega slika bo v prih. številki priobčena (na sliki sta pravzaprav dva mladinska zbora: prednjavrst 27 po številu, vřtevi 6 dečkov, ki stojijo od zadaj, torej vseh skupaj 33, je starejši, vsi drugi mlajři zbor), sem začel približno pred tremi leti, z mlajřim zborom pa pred enim letom. V začetku je řlo precej trdo; tudi pravega veselja in vztrajnosti niso imeli. Vendar jih je bilo okoli 15 korajřnih in vztrajnih. Nekajkrat smo peli v cerkvi, tu pa tam tudi ob prireditvah in řele po dveh letih smo komaj spravili prvi samostojni koncert, katerega spored je bil objavljen v »Pevcu«. Letos smo imeli že drugi koncert, ki je v vsakem oziru prav dobro uspel. Na tem drugem koncertu je že nastopil z nekaj pesmicami tudi mlajři zbor. In sedaj pripravljamo opereto »Gozdna kraljica« v dveh dejanjih. Torej kako jaz podajam tem malim pevsko umetnost? Moje načelo je: Malo teorije, pa veliko petja. Marsikateri bo ugovarjal, češ brez teorije se ne pride nikamor. Vsak pevovodja bo priznal, da kakor hitro je začel s teorijo, da je v tem trenutku z malo izjemo morda zanimanje za pevsko vajo padlo. In zato jaz za teorijo nisem nikoli porabil več kakor četrt ure, navadno vsako vajo povprečno pet minut. In sicer sem najglavnejše podajal oziroma še podajam (na pr. cele, polovične, četrtinske note, drugič zopet n. pr.: čim viřje gre nota, tem viřji glas in čim večja je razdalja med notami, tem večja razlika v glasu). Potem zopet vrednost pik zraven not, križev in bejev, razne vezave, takte. Če mi noto zna imenovati ali ne, to mu nič ne štejem v greh. Šele sedaj, ko so že več ali manj v vaji in so dobili veselje do petja, bom začel nekoliko natančneje, pa zelo previdno. Kajti mi moramo imeti vedno pred očmi, kakšne ljudi imamo (kmečke, delavske, meščanske, dijake), v kakšnih razmerah živijo, kakšne zmožnosti (živi, nadarjeni) ali kakšne napake (okorni, lahko-mišljeni, brez prave vztrajnosti, nagajivi) imajo. Iz tega je razvidno, da ni dosti, če pevovodja petje dobro razume, temveč on mora biti tudi dober vzgojitelj. So bili dobri profesorji, ki so svojo stroko dobro razumeli, pa jih le nismo marali, ker nas niso razumeli, medtem ko smo slabejše profesorje radi imeli, ker so nas boljše poznali. To je tudi velikokrat vzrok, da dobri zbori propadajo. Kakor pri odraslih je tudi pri otrocih treba paziti, da se nekateri boljši glasovi ne navzamejo domišljivosti. (Torej še enkrat poudarim svoje načelo: Malo teorije, veliko petja, pa dober poznavalec otroških duř.)

Toliko zaenkrat. Prilagam spored zadnjega našega koncerta od 3. marca 1928 v Trbovljah. Vse pa, ki se za mladinsko petje

zanimajo, povabim že sedaj na opereto, ki se bo proizvajala tekom dveh mesecev. Natančno bo objavljeno v »Slovincu«.

Spored mladinskega koncerta v nedeljo 4. marca ob pol 4 pop. v Društvenem domu v Trbovljah. Vesela pesem (dvogl. s klav.), E. Adamič. Starček roma na goro (dvogl. s klav.), V. Vodopivec). Svetlo solnce se je skrilo (troglasno), C. Pregelj. Kukovca, Prleška (narodne, spremljane s harmoniko na meh), harmoniziral dr. Schwab. — Kratek odmor. — Uspavanka (dvošpev s klav.), E.

Adamič. Angelj varuh (enogl. s klav.), C. Pregelj. Pesmica (dvogl. s harmonijem), St. Premrl. Ciciban (enogl. s klav.), C. Pregelj. Vigred približa se (dvoglasno), koroška narodna. — Kratek odmor. — Moja mamica (četveršpev s klav.), dr. Dolinar. Noč (troglasno), F. Abel. Stari Medo (trogl. s klav.), V. Vodopivec. Trije dečki (troglasno s klavirjem), odlomek iz Mozartove opere »Carobna piščal«, Zdrava Marija (dvoglasno s sopranovim samosplovom in harmonijem), dr. Schwab.

K dr. Kimovčevem članku: »O slov. nar. pesmic, ki je pred leti izšel v »Domu in svetuc« (1917), je poslal prof. dr. Pregelj uredništvu »Pevca« nekaj pripomb, ki jih tu prinašamo. Z velikim zanimanjem sem prebral vaš epohalen spis o slov. nar. pesmi v »Domu in svetuc«. Povod mi je dal, da Vam zabeležim nekaj stvari, katere bi znali porabiti pri nadaljnjem študiju tega temata, ki je vreden, da se ga obdela v akademsko široki obliki, z obširnim materijalom podpre in osvetli v najtajnejše malenkosti. Zato Vam zabeležim nekaj misli, ki mi je med čitanjem prišlo neprisiljeno. Morda bi jih mogli kaj upoštevati, česar seveda v naprej ne vem, ker nisem strokovnjak.

1. Prav sodite. Moški oz. večglasni zbori so plod nemške romantike. Lit. zgod.

omenja celo avtorja moških zborov. Na pamet ga sicer ne vem.

Ž. Opozorim Vas na Mildheimsko pesmarico. Moja stara mati je pela eno pesem iz te pesmarice v Staničevem prevodu. (Pri čistem zvirku stala je) enoglasno, t. j. prav podobno v prednašnju in melodiji kakor dandanes dolenski berači svoje pobožno-svetske kuplete. Okoli l. 50. je pri nas (Sv. Lucija na Tolminkem) prišlo v cerkvi staro enoglasno petje iz navade in se umaknilo nekemu večglasnemu. To sklepam iz tega, ker stari pevci (med njimi moj stari oče) niso mogli več peti in so strašno zabavljali čez novo petje.

(Dalje prih.)

Zbor Prosv. društva v Pišecah.

Izdajatelj: Pevska zveza (Blaž Poznič) v Ljubljani. — Urednik: Dr. A. Dolinar v Ljubljani. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.